

## РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота є невід'ємним складником вивчення курсу «Використання усної народної творчості у навчально-виховному процесі». Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- робота з лекційним матеріалом та підготовка контрольних питань і завдань;
- конспектування першоджерел;
- підготовка повідомлення;
- виконання індивідуальних наукових дослідних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкової модульної роботи;
- підготовка до заліку.

**Підготовка теоретичних питань до практичних занять** передбачає опрацювання питань теми практичного заняття.

*Алгоритм підготовки.*

- Ознайомтеся з переліком теоретичних питань, які потрібно підготувати на практичне заняття. Зверніть увагу, опрацювати необхідно всі питання, які передбачені планом практичного заняття.
- Візьміть в бібліотеці або відшукайте в Internet джерела, зазначені в списку основної літератури до заняття.
- Визначте, в яких розділах, параграфах книг розкриті питання практичного заняття.
- Прочитайте ці розділи, параграфи.
- Складіть простий або складний план відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти. Опрацюйте психологічні словники.
- Для кращого засвоєння опрацьованого матеріалу складіть короткий конспект прочитаного, побудуйте схеми, таблиці або графіки. Така робота допоможе Вам систематизувати та узагальнити отриману інформацію.
- Перевірте, як Ви засвоїли теоретичний матеріал. З цією метою дайте відповіді на контрольні питання та виконайте практичні завдання, передбачені планом практичного заняття.
- Визначте, яку частину опрацьованого матеріалу Ви недостатньо зрозуміли. Конкретизуйте, що саме Ви не зрозуміли. Подумайте, яка допомога потрібна Вам з боку викладача, для того щоб Ви повною мірою опрацювали теоретичні питання.
- Сформулюйте чіткі питання та зверніться з ними до викладача на консультації.
- Для поглибленого вивчення теми опрацюйте джерела,

запропоновані у списку додаткової літератури. Вашому професійному зростанню також сприятимуть самостійний пошук та вивчення вузькоспеціалізованої літератури з теми.

**Робота з лекційним матеріалом та підготовка контрольних питань і завдань** передбачає переважно повторення, узагальнення та закріплення опрацьованого матеріалу. Студенти також самостійно можуть розширити та поглибити знання з окремих питань теми лекції. До кожного із лекційних занять запропонований список літератури та контрольні питання і завдання, на які можуть орієнтуватися студенти при вивченні теоретичних питань.

Алгоритм підготовки теоретичних питань, які розглядалися на лекційному занятті, близький до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичного заняття.

**Конспектування першоджерел** передбачає поглиблене вивчення окремих питань теми. Для конспектування можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

*Алгоритм підготовки.*

- Прочитайте запропоноване першоджерело.
- Оформіть бібліографію першоджерела (правильно вкажіть автора, назву, вихідні дані).
- Виокремте основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Складіть простий або складний план конспекту.
- Підготуйте тези по кожному пункту плану. Проілюструйте текст схемами, таблицями, графіками, цитатами.
- Перевірте, наскільки добре Ви засвоїли матеріал. З опорою на власний конспект висвітліть основні положення статті.

**Підготовка повідомлення** передбачає аналіз вузької проблеми з дисципліни, яка висвітлюється у визначених першоджерелах.

*Алгоритм підготовки.*

- Опрацюйте літературні джерела, у яких висвітлюється тема повідомлення.
- Складіть план повідомлення.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до розробленого плану. Підберіть цитати. Виділіть найважливіші результати проведеного дослідження. Виокремте приклади.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Підготуйте усну відповідь на практичне заняття.

У ході вивчення курсу «Використання усної народної творчості у навчально-виховному процесі» студенти самостійно **проводять дослідження** засобів ціннісної підтримки розвитку здібностей молодших школярів, закріплених в усній народній творчості різних етнічних груп, та **готують звіт**

за його результатами. **Тему дослідження студенти узгоджують з викладачем заздалегідь.**

Звіт за результатами проведеного дослідження є основою для виконання професійно-орієнтованого завдання на заліку.

*Алгоритм підготовки.*

- Підберіть літературу, у якій розкривається тема дослідження.
  - Складіть план дослідження.
  - Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
  - Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану дослідження.
  - Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
  - Ознайомтеся з програмою ціннісної підтримки розвитку здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості (автор Н.О.Никончук). Зверніть увагу, які саме засоби використані для того виду ціннісної підтримки, над яким працюєте Ви.
  - Підберіть збірники творів усної народної творчості та опрацюйте їх.
  - Відповідно до теми Вашого дослідження підберіть приказки і прислів'я (10-20 одиниць), які можуть слугувати засобами ціннісної підтримки розвитку здібностей молодших школярів.
  - Обґрунтуйте доцільність застосування виокремлених засобів для ціннісної підтримки розвитку здібностей дітей.
  - Результати дослідження оформіть у вигляді звіту.
  - Порівняйте, чи відповідає зміст Вашого звіту вимогам, які зазначені у пункті
- «Вимоги до оформлення звіту». Якщо Ваш звіт неповний, допрацюйте його.
- Якщо Ви відчуваєте труднощі при проведенні дослідження та підготовці звіту, визначте, що саме Вам не вдається зробити якісно. Подумайте, яка допомога потрібна Вам з боку викладача, для того щоб Ви виконали завдання на належному рівні.
  - Сформулюйте чіткі питання та зверніться з ними до викладача на консультації.
  - Здайте звіт на перевірку у термін, вказаний викладачем.

*Вимоги до оформлення звіту.*

- Звіт друкується на стандартних аркушах паперу формату А-4.
  - Звіт складає 5-8 сторінок.
  - Звіт повинен мати такі складники: а) титульну сторінку;
- б) зміст;

в) теоретичний аналіз проблеми;  
г) практичну частину – підбірку творів усної народної творчості (приказки і прислів'я), які студент підібрав для відповідного виду ціннісної підтримки розвитку здібностей дітей, та обґрунтування доцільності їх застосування;

д) список використаних джерел.

- У звіті мають бути посилання на першоджерела – роботи науковців, у яких висвітлюється проблема розвитку здібностей у молодшому шкільному віці та обґрунтовується доцільність застосування ціннісної підтримки розвитку здібностей дітей, а також на збірники творів усної народної творчості.

- Список використаних джерел повинен бути оформлений з урахуванням усіх бібліографічних вимог (укладений в алфавітному порядку; містити інформацію про авторів, назви публікацій, місце видання, видавництво, рік видання, сторінки тощо).

### **Зразок оформлення титульної сторінки звіту**

<p style="text-align: center;"><b>ЗВІТ</b> за результатами проведеного дослідження <b>Тема:</b> _____ з курсу «Розвиток творчих здібностей молодших школярів» студентки 4 курсу спеціальності 013 Початкова освіта денної форми навчання ПЕТРЕНКО ОКСАНИ ВОЛОДИМИРІВНИ</p>
--

**Підготовка до підсумкової модульної роботи та заліку** має на меті узагальнення і систематизацію знань з дисципліни у цілому.

#### *Алгоритм виконання*

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМР або заліку.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в робочій програмі або інструктивно-методичних матеріалах).
  - Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
  - Визначте рівень знань з кожного питання.
  - Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте

практичні завдання.

- **ВИМОГИ І ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ (ПМР) ТА ЗАЛІКУ**

Вимоги до ПМР та заліку

- Студент має володіти теоретичним матеріалом курсу «Розвиток творчих здібностей молодших школярів».
- Студент має виконати усі обов'язкові завдання, передбачені робочою програмою та інструктивно-методичними матеріалами з курсу «Розвиток творчих здібностей молодших школярів».

Обов'язкові види робіт:

- опрацювати теоретичні питання до практичних занять;
- опрацювати основні поняття;
- законспектувати статті;
- пройти перевірку рівня засвоєння знань з теми, яка виносилася на самостійне опрацювання, на індивідуальній консультації у викладача;
- виконати професійно-орієнтоване завдання – провести дослідження засобів ціннісної підтримки розвитку здібностей, закріплених в усній народній творчості та підготувати за його результатами письмовий звіт.

Тему дослідження студенти узгоджують із викладачем на початку вивчення дисципліни.

**Підсумкова модульна робота та залікова робота містять три типи завдань:**

- тестові завдання;
- теоретичне питання;
- професійно-орієнтоване завдання.

**I. Тестові завдання** (усього 10 завдань, за кожну правильну відповідь – 2 бали). Максимальна кількість балів – 20.

Приклад тестового завдання:

*Оберіть правильний варіант відповіді:*

Традиційно виражені й закріплені тексти, вербальні формули, вирази, що повторюються у типових ситуаціях і за типових обставин та мають деякий стійкий смисл, називаються:

- а) народна культура;
- б) усна народна творчість;
- в) фольклоризм;
- г) фольклористика.

Який автор увів у психологію поняття «ціннісна підтримка»?

- а) Горбунова В.В.;
- б) Загурська І.С.;
- в) Климчук В.О.;
- г) Музика О.Л.

**II. Теоретичне питання** (оцінюється від 0 до 30 балів).

Максимальна кількість балів – 30.

**III. Практичне (професійно-орієнтоване) завдання** (оцінюється від 0 до 50 балів). Максимальна кількість балів – 50.

**Приклади професійно орієнтованих завдань**

1. До психолога звернулася мама учня 1 класу Дениса М. «У нас проблеми з виконанням домашніх завдань. Ну ніяк не можна всадити сина працювати. Денис у будь-який спосіб відтягує час. То відволікається на іграшки, то йому хочеться пити чи їсти, то ще щось. Я добру годину витрачаю лише на те, щоб всадити сина за робочий стіл. Дратуюся і починаю на нього сваритися. Денис починає плакати. І отак кожен день – як тільки треба робити домашні завдання, він «тягне kota за хвоста», а я сварюся. Коли всядеться і почне працювати, то ніби все й гаразд, і заспокоюється, і робить те, що треба. Як нам навчитися швидко і без сварок сідати за уроки?».

1. *Проаналізуйте ситуацію. Який вид ціннісної підтримки варто застосувати мамі у роботі з дитиною?*

2. *Підберіть засоби ціннісної підтримки, які доцільно використати для полегшення входження дитини у процес роботи над домашніми завданнями. До переліку засобів ціннісної підтримки включіть приказки і прислів'я 2 груп:*

- *паремії, які пропонуються в програмі ціннісної підтримки розвитку здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості;*

- *паремії, які Ви самостійно відшукали у збірниках українських народних приказок і прислів'їв.*

3. *Підготуйте уривок бесіди з мамою, у якій Ви пояснюєте причини поведінки дитини, намічаєте шляхи вирішення проблеми та знайомите маму із засобами ціннісної підтримки.*

2. До психолога звернулася мама першокласниць Олі та Оксани С. «У мене дві доньки – Оля і Оксана. Близнята. В цьому році пішли в 1 клас. Останнім часом помітила, що вони стали якісь агресивні і недобррозичливі. Засмучуються, коли в іншої у навчанні щось вийшло краще. Весь час шукають одна в одній якісь недоліки і підкреслюють це. От, наприклад, писали слова. Обоє написали непогано. Подивилися зошити одна одної і почалося: «– У тебе буква «а» крива. – А ти літери неправильно з'єднала. – А ти за лінію вилізла. – А ти розтерла написане...». Ні, щоб побачити щось хороше і похвалити одна одну. Так показують, що в кого погано вийшло, ображаються, дають здачі. І так по десять разів на день. Вони ж сестрички. Як зробити так, щоб вони стали доброзичливішими? Як навчити їх радіти успіхам одна одної?».

1. *Проаналізуйте ситуацію у контексті проблеми задоволення потреби у визнанні. Який вид ціннісної підтримки варто застосувати мамі у роботі з дітьми?*

2. *Підберіть засоби ціннісної підтримки, які доцільно використати для оптимізації стосунків дівчаток. До переліку засобів ціннісної підтримки включіть приказки і прислів'я 2 груп:*

- паремії, які пропонуються в програмі ціннісної підтримки розвитку здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості;
- паремії, які Ви самостійно відшукали у збірниках українських народних приказок і прислів'їв.

2. Підготуйте уривок бесіди з мамою, у якій Ви пояснюєте причини поведінки дівчаток, намічаєте шляхи вирішення проблеми та знайомите маму із засобами ціннісної підтримки.

1.	<p>Вступ. Проблема регуляції розвитку здібностей у молодшому шкільному віці.</p> <p><i>Законспектувати:</i></p> <p><i>Музика О.Л. Референтні відносини і розвиток здібностей і обдарованості в освітньому середовищі / В кн. Психологічні засади розвитку обдарованої особистості в освітньому середовищі : методичний посібник / О. Л. Музика, Д. К. Корольов, Р. О. Семенова та ін. ; за ред. О.Л. Музики. – Київ-Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – С. 39-58.</i></p>
2.	<p>Розвиток здібностей молодших школярів у навчальній діяльності.</p> <p><i>Підготувати повідомлення:</i></p> <p><i>«Тенденції в оцінюванні молодшими школярами власних досягнень та досягнень інших людей» (за роботою Никончук Н.О. Дослідження рефлексії проградієнтності здібностей у молодшому шкільному віці / Н.О. Никончук // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – Т. VI. – Психологія обдарованості. – Випуск 11. – С. 212-221).</i></p>
3.	<p>Рефлексивно-ціннісна регуляція розвитку здібностей молодших школярів.</p> <p><i>Дайте визначення понять «здібності», «ціннісна підтримка».</i></p> <p><i>У чому суть ціннісної підтримки розвитку здібностей?</i></p>
4.	<p>Специфіка рефлексії здібностей учнів початкових класів.</p> <p><i>Дайте загальну характеристику моделі рефлексивно-ціннісної регуляції розвитку учінневих здібностей молодших школярів.</i></p> <p><i>Назвіть та охарактеризуйте основні рівні рефлексивно-ціннісної регуляції розвитку учінневих здібностей у молодшому шкільному віці.</i></p>
5.	<p>Ціннісна підтримка регуляції розвитку здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості.</p> <p><i>Дайте визначення поняття «усна народна творчість».</i></p> <p><i>Опишіть основні властивості усної народної творчості.</i></p> <p><i>Дайте стислу характеристику функцій, які виконує усна народна</i></p>



	<i>творчість.</i>
6.	<p>Усна народна творчість як чинник формування суспільної та індивідуальної свідомості.</p> <p><i>Провести дослідження засобів ціннісної підтримки розвитку здібностей, закріплених в українській усній народній творчості.</i></p> <p><i>Підготувати письмовий звіт та презентацію за результатами проведеного дослідження.</i></p>
7.	<p>Прислів'я і приказки у регуляції розвитку здібностей молодших школярів .</p> <p><i>Проаналізуйте роботи дослідників, у яких вплив усної народної творчості на становлення особистості є предметом самостійних досліджень.</i></p>
8.	<p>Використання малих жанрів у регуляції розвитку здібностей молодших школярів.</p> <p><i>Дайте стисло характеристику програми ціннісної підтримки розвитку здібностей молодших школярів засобами усної народної творчості.</i></p>
9.	<p>Ціннісний складник розвитку здібностей молодших школярів.</p> <p><i>Опишіть, які зміни відбулися в оцінюванні молодшими школярами власних досягнень та досягнень інших людей під впливом систематичної ціннісної підтримки.</i></p>